

ADOPTIONSNÆVNETS ÅRSBERETNING 2013

Adoptionsnævnets kontaktoplysninger:

Amaliegade 25

1022 København K

Tlf. 33 41 12 00

Adoptionsnævnet

2014

1. udgave

Publikationen kan hentes på www.ast.dk/adoptionsnaevnet

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	3
Forord	4
Kapitel 1: Nævnets sammensætning og opgaver	5
1.1. Nævnets sammensætning	5
1.2. Nævnets opgaver i hovedtræk	5
1.3. Nævnets rådgivende børnelæger	8
1.4. Nævnets hjemmeside	9
Kapitel 2: Nævnets behandling af konkrete sager	11
2.1. Klager over adoptionssamrådenes afgørelser	11
2.2. Indkaldte sager fra samrådene	13
2.3. Indberettede sager og klager over de formidlende organisationer	13
Kapitel 3: Særlige temaer	16
3.1. Fokusområder	16
3.1.1. Tilsyn vedrørende stigende afslagsprocent i samrådene	16
3.1.2. Vejledning af ansøgere, der tilkendegiver, at de ønsker at modtage et barn i pleje med henblik på adoption	17
3.1.3. Ekstraordinært tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag fra Etiopien	20
3.1.4. Adoptionsnævnets tilsyn med gennemførte adoptioner fra Nigeria	22
Kapitel 4: Nationale bortadoptioner	24
4.1. Procedure ved anvisning af børn til national adoption	24
4.2. Antallet af børn og godkendte ansøgere	25
Øvrige aktører på adoptionsområdet	30
Ordforklaring	32

FORORD

2013 har været et spændende og udfordrende år for Adoptionsnævnet.

Adoptionsområdet har som bekendt været genstand for stigende opmærksomhed og interesse – ikke blot blandt fagpersoner og personer med personlige relationer til adoptionsområdet, men også i bredere kredse. Dette har naturligt været med til at sætte sit præg på Adoptionsnævnets arbejde i det forgangne år.

I 2013 blev der af adoptanter i Danmark adopteret i alt 195 børn. I samme år blev der indgivet i alt 238 ansøgninger om at blive godkendt som adoptanter, hvilket er det laveste antal ansøgninger i mange år. Dette har naturligvis også givet udslag i, at antallet af klager til Adoptionsnævnet over afslag på godkendelser som adoptant faldt i 2013.

Adoptionsnævnet har i 2013 udsendt en henstilling til Statsforvaltningen vedrørende vejledningen af ansøgere, der tilkendegiver, at de ønsker at søge om national adoption. Henstillingen tilstræber at bidrage til, at børn, der ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption, så vidt muligt skånes for unødvendige skift i deres omsorgsmiljø.

Nævnet har endvidere efter anmodning fra Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, gennemført et ekstraordinært tilsyn med adoptioner fra Etiopien. Dette tilsyn indebar, at nævnet har fået forelagt et mindre antal verserende sager om adoption af børn fra Etiopien til gennemsyn.

Herudover har Adoptionsnævnet gennemført en undersøgelse af adoptioner fra Nigeria, ligesom nævnet har foretaget en undersøgelse med henblik på at søge at afdække årsagerne til, at afslagsprocenten på ansøgninger om godkendelse som adoptant har været højere i de senere år end tidligere. Disse undersøgelser er omtalt i denne årsberetning.

2013 var mit sidste år som formand for Adoptionsnævnet, idet jeg pr. 1. april 2014 er udtrådt efter at have været medlem og senere formand i nævnet i mere end 8 år. Det har til stadighed været spændende og udfordrende og har givet mig et indblik i de mange og komplekse problemstillinger, der gør sig gældende på adoptionsområdet, og som der ikke altid findes enkelte eller lette svar på. Gennem nævnets arbejde har jeg haft lejlighed til at møde mange særdeles professionelle og engagerede personer, der gør en stor indsats for området og ikke mindst for, at barnet til stadighed er i centrum.

Anne Thalbitzer
Formand for Adoptionsnævnet

KAPITEL 1: NÆVNETS SAMMENSÆTNING OG OPGAVER

1.1. Nævnets sammensætning

Adoptionsnævnet er et uafhængigt klage- og tilsynsorgan og består af en formand, der skal være landsdommer eller højesteretsdommer, samt ni medlemmer. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, stiller sekretariatsbistand til rådighed for Adoptionsnævnet.

Nævnetsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år ad gangen. Man kan samlet være medlem af nævnet i otte år.

Nævnets sammensætning var i 2013:

- ◆ Formand, landsdommer Anne Thalbitzer
- ◆ Næstformand, jurist og afdelingschef Dorrit Sylvest Nielsen
- ◆ Psykolog Lisbeth Liebmann
- ◆ Psykiater Hans Mørch Jensen
- ◆ Socialrådgiver Pia Eriksen
- ◆ Intern mediciner Jan Erik Henriksen
- ◆ Pædiater Charlotte Olesen
- ◆ Børne- og ungdomspsykiater Meta Jørgensen
- ◆ Journalist Søren Bernstorff Olufsen (lægmedlem)
- ◆ Ingeniør Morten Kaare Hansen (lægmedlem)

1.2. Nævnets opgaver i hovedtræk

Der er fastsat en forretningsorden for nævnet, som i § 2 beskriver nævnets væsentligste opgaver.

Nævnets opgaver vedrører følgende tre hovedområder:

- ◆ Klager over afgørelser truffet af et adoptionssamråd eller de danske adoptionsformidlende organisationer. Det drejer sig navnlig om klager over enten et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant, eller en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchningssag (se ordforklaring bagerst i beretningen). Nævnet behandler derudover klager over et samråd og samrådssekretariatets sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- ◆ Tilsyn med adoptionssamråd og de formidlende organisationer. Tilsynsvirk-somheden med samråd tilsigter navnlig at sikre en ensartet praksis på om-rådet. Tilsynet med de formidlende organisationer retter sig mod deres be-

handling af matchningssager, samt deres virksomhed i udlandet. Det bemærkes, at opgavefordelingen pr. 1. juli 2012 er præciseret, således at nævnets tilsynsvirksomhed med organisationerne retter sig mod de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag (som hidtil) samt mod den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold.

- ◆ Indsamling, bearbejdning og formidling af viden om adoptionsområdet i såvel national som international sammenhæng.

Herudover er det nævnets opgave at anvise børn til national fremmedadoption. Hvis et barn født i Danmark skal bortadopteres, er det nævnets opgave at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere har nævnet udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgerne, når de har fået stillet et udenlandsk barn i forslag.

Endelig besvarer Adoptionsnævnet løbende generelle henvendelser fra andre myndigheder, organisationer og private personer, ligesom nævnet også i 2013 har deltaget i arbejdsgrupper m.v. under Ankestyrelsen.

Adoptionsnævnets behandling af klager over adoptionssamrådernes afgørelser og ændring af disse

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 3

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet inden 6 måneder efter samrådets afgørelse.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i Statsforvaltningen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – som oftest ved Statsforvaltningens foranstaltning – skal tilvejebringes nye oplysninger.

Nævnet behandler som udgangspunkt alle klagesager på et møde. Ansøgeren har mulighed for at møde personligt frem på mødet og redegøre nærmere for sine synspunkter over for nævnet. En del ansøgere vælger at benytte sig af denne mulighed. I 2013 mødte 31 % af ansøgerne personligt for nævnet. I 2012 var den tilsvarende andel 44 %.

Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til ansøgeren. Der sendes en kopi af afgørelsen til Statsforvaltningen.

Ansøgernes klager til nævnet over samrådsafgørelser vedrører hovedsageligt følgende problemstillinger:

- ◆ Afslag på godkendelse som adoptant i fase 1 eller fase 3 (se ordforklaring bagerst i beretningen)

- ◆ Samrådets beslutning om at iværksætte yderligere undersøgelser af ansøgerne i godkendelsesforløbet
- ◆ Samrådets afgørelse om at tilbagekalde en godkendelse som adoptant
- ◆ Matchningsforslag, herunder klager over samrådets afslag på udvidelse af ansøgernes godkendelse til at omfatte et konkret barn

Adoptionsnævnets tilsyn med adoptionssamrådene

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 22:

Stk. 1. Nævnet kan indkalde sager fra adoptionssamrådet til gennemsyn i nævnet.

Stk. 2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

Stk. 3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådets afgørelser.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN § 23:

Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådet. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådet.

Den 1. juli 2013 fik Statsforvaltningen ny struktur. De tidligere fem regionale statsforvaltninger blev sammenlagt til én samlet enhed under navnet Statsforvaltningen. I forbindelse hermed blev der nedsat to samråd.

Nævnets tilsyn med adoptionssamrådene har navnlig til formål at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Nævnet har ikke mulighed for alene gennem sin funktion som klageinstans at sikre en høj grad af ensartethed i samrådenes praksis, da nævnet kun behandler en mindre andel af samrådenes afgørelser.

Nævnet indkalder derfor med mellemrum en række sager til gennemsyn i nævnet.

Derudover foretager nævnet som led i sin tilsynsvirksomhed en løbende orientering af samrådene om praksis, herunder ved offentliggørelse af udvalgte nævnsafgørelser på hjemmesiden.

Klager over og tilsynet med de formidlende organisationer

BEKENDTGØRELSE OM ADOPTION § 72, stk. 2 og 3

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag og med den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold.

Stk. 3. Statsforvaltningen indberetter til Adoptionsnævnet, hvis statsforvaltningen bliver opmærksom på forhold vedrørende de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag eller med den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold, der kan give anledning til at overveje tiltag.

Adoptionsnævnet fører tilsyn og behandler klager over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag og med den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold.

Nævnets tilsyn med organisationerne er blandt andet baseret på indberetninger fra Statsforvaltningen om forhold omfattet af nævnets tilsynsvirksomhed.

Tilsynet med organisationerne er endvidere baseret på, at Adoptionsnævnet indkalder og gennemgår enkeltsager og indhenter udtalelser fra de formidlende organisationer vedrørende nærmere angivne problemstillinger, ligesom nævnet indhenter statistiske oplysninger. Hertil kommer, at Adoptionsnævnet normalt foretager en årlig informations- og tilsynsrejse til et afgiverland, hvor nævnet finder det relevant at få belyst adoptionsprocesserne og struktureringen af organisationernes arbejde via dialog og møder med afgiverlandets myndigheder og organisationer. I 2012 foretog Adoptionsnævnet og Ankestyrelsen en fælles informations- og tilsynsrejse til Kina. Nævnet har i 2013 ikke foretaget en informations- og tilsynsrejse.

1.3. Nævnets rådgivende børnelæger

I 2013 har nævnet haft seks børnelæger tilknyttet, som kan rådgive ansøgerne om de helbredsmæssige og psyko-sociale forhold, der gør sig gældende for det barn, de har fået bragt i forslag.

Når ansøgerne skal tage stilling til et barn i forslag, har de således mulighed for at søge gratis rådgivning hos disse børnelæger. Ansøgerne skal henvende sig til den læge, der dækker den region, hvor ansøgeren bor.

På nævnets hjemmeside findes navne og kontaktoplysninger på de seks børnelæger.

Da nævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling til, om det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til ansøgerne, og ansøgerne bestemmer selv hvilke dokumenter, de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets rådgivende børnelæge. Af samme grunde munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring om barnets helbredsforhold.

I 2013 ydede nævnets børnelæger rådgivning til ansøgere i 52 tilfælde (67 i 2012). I forhold til det samlede antal af hjemtagne børn i 2013 (176) blev der ydet rådgivning i 30 % af sagerne. I 2012 blev der givet rådgivning i 31 % af sagerne.

Der er i 2013 ydet 176,5 timers rådgivning fordelt på 52 rådgivninger svarende til, at én rådgivning i gennemsnit har taget 3,3 timer. I 2012 blev der til sammenligning ydet 162,5 timers rådgivning fordelt på 67 rådgivninger, hvilket svarer til, at én rådgivning i gennemsnit har taget 2,4 timer.

37 rådgivninger (73 %) vedrørte børn formidlet gennem AC Børnehjælp, og 13 rådgivninger (24 %) vedrørte børn formidlet gennem DanAdopt. 2 rådgivninger vedrørte børn formidlet gennem Adoptionsnævnet. Dette skal sammenholdes med, at 69 % af alle internationale adoptioner i 2013 blev formidlet gennem AC Børnehjælp, mens 31 % blev formidlet gennem DanAdopt.

Nævnet lader det være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt kan gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde.

Som det ses af tabellen nedenfor, foregik en overvejende del af alle rådgivninger i 2013 telefonisk. Det bemærkes, at Statsforvaltningen også har mulighed for at søge rådgivning hos Adoptionsnævnets børnelæger.

HVILKEN TYPE RÅDGIVNING ER DER YDET?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning hos speciallægekonsulenten	1	2 %
Telefonrådgivning	42	81 %
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	9	17 %
I alt	52	100 %

96 % af alle rådgivninger har været foretaget til brug for ansøgernes stillingtagen til et konkret barn, de har fået i forslag. Rigsombudsmanden på Færøerne har i 2 sager (4 %) haft brug for assistance fra de rådgivende børnelæger.

1.4. Nævnets hjemmeside

På Adoptionsnævnets hjemmeside findes blandt andet generelle oplysninger om nævnets arbejdsopgaver og sammensætning, reglerne på adoptionsområdet, samt

en beskrivelse af godkendelses- og adoptionsprocessen i Danmark. Herudover er der offentliggjort en række anonymiserede resuméer af udvalgte afgørelser truffet i nævnet. Hjemmesiden indeholder også en række statistiske oplysninger om adoptionsområdet. Nævnets publikationer er tilgængelige på hjemmesiden.

KAPITEL 2: NÆVNETS BEHANDLING AF KONKRETE SAGER

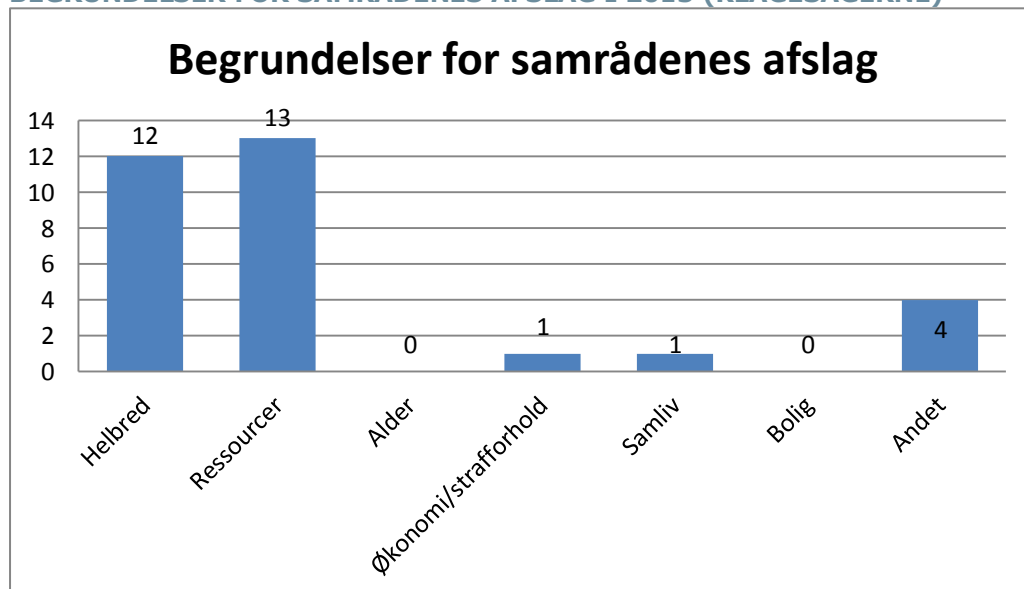
2.1. Klager over adoptionssamrådenes afgørelser

I 2013 behandlede nævnet 31 klager over samrådenes afgørelser i godkendelsessager. I 2011 og 2012 behandlede nævnet henholdsvis 43 og 56 klager i godkendelsessager.

I 2013 vedrørte 9 af de 31 sager enlige ansøgere, mens de øvrige 22 sager vedrørte par.

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen af begrundelser for samrådenes afslag i de 31 klagesager, som nævnet behandlede i 2013. Den typiske begrundelse for samrådets afslag var, at ansøgeren ikke opfyldte de helbredsmæssige krav, eller at samrådet efter en individuel vurdering af ansøgerens ressourcer ikke havde fundet ansøgeren egnet som adoptant.

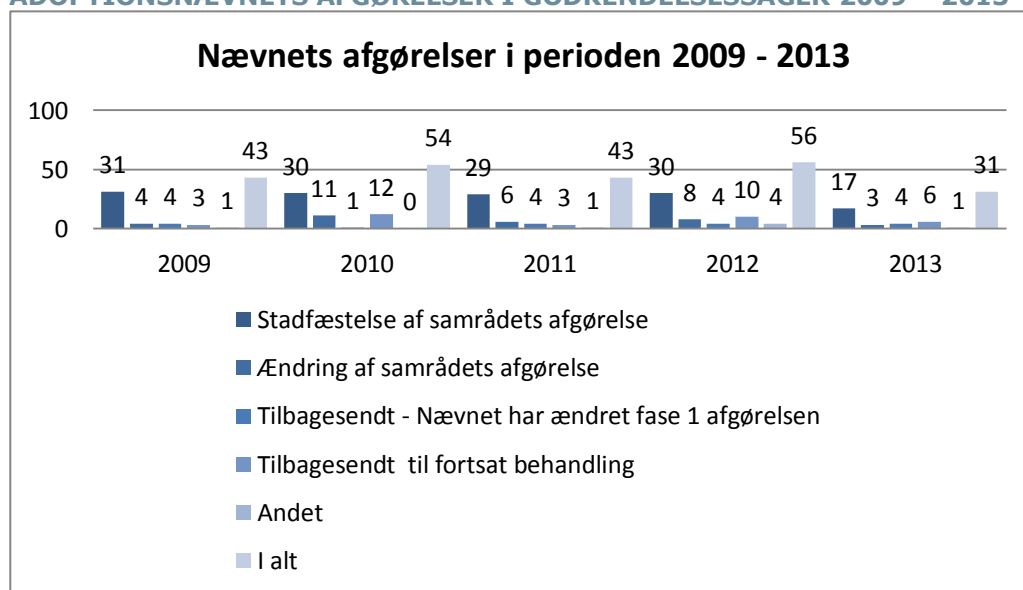
BEGRUNDELSER FOR SAMRÅDENES AFSLAG I 2013 (KLAGESAGERNE)

Udfaldet af klagesagerne

Nævnet ændrede i 3 sager samrådets afgørelse til en godkendelse. Herudover blev 10 sager tilbagesendt til samrådet, fordi nævnet vurderede, at ansøgeren kunne fortsætte i undersøgelsesforløbet, eller besluttede, at der skulle indhentes nye oplysninger, inden samrådet på ny kunne træffe en afgørelse i sagen.

ADOPTIONSNÆVNETS AFGØRELSE I GODKENDELSESSAGER 2009 – 2013

NÆVNETS AFGØRELSE I GODKENDELSESSAGER I 2012 OG 2013

	2012	2013
Stadfæstelse af afslag, delvis godkendelse eller iværksættelse af yderligere undersøgelse	30	17
Ændring af afslag til en godkendelse eller delvis godkendelse (fase 3)	8	3
Ændring af afslag i fase 1 til meddelelse af tilsagn	4	4
Tilbagesendt til fortsat behandling	10	6
Stadfæstelse af afslag på dispensation (kurser)		1
Andet	4	0
I alt	56	31

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 31 klagesager, som nævnet behandlede i 2013, var 49 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra, at klagen er modtaget af nævnets sekretariat, til afgørelsen er truffet og sendt til ansøgerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var i 2011 og 2012 henholdsvis 45 og 56 dage.

Andre sager

Nævnet behandlede i 2013 desuden 1 klage over samrådets afgørelse i en sag om et matchningsforslag.

Derudover behandlede nævnet 6 sager, som ikke var godkendelsessager eller matchningssager, men vedrørte andre forhold, som navnlig omhandlede afgørelser om bortfald af en godkendelse til adoption og forespørgsler om helbredsforhold.

2.2. Indkaldte sager fra samrådene

I 2013 fandt nævnet anledning til at indkalde to konkrete sager fra Statsforvaltningen til gennemsyn som led i nævnets tilsyn med adoptionssamrådene. Om de sager, der blev indkaldt som led i nævnets mere genrelle tilsyn med samrådene, se nedenfor under afsnit 3.1.1.

Den ene sag omhandlede en enlig ansøger, som efter overdragelsen af et barn valgte ikke at gennemføre adoptionen. I forbindelse med behandlingen af sagen indkaldte nævnet ansøgerens godkendelsessag fra Statsforvaltningen som led i nævnets tilsyn. Nævnet havde ikke bemærkninger til Statsforvaltningens behandling af godkendelsessagen eller til sagens behandling i øvrigt.

Den anden sag vedrørte et ansøgerpar, der nogle år tidligere var blevet godkendt til et søskendepar, eventuelt tvillinger, i alderen 0-48 måneder subsidiært til et barn i alderen 0-36 måneder. Efterfølgende var ansøgerparrets godkendelse blevet udvidet til at omfatte et barn i alderen 0-48 måneder. To gange fik ansøgerparret afslag i forhold til at få udvidet deres godkendelse til at omfatte et barn, der bl.a. havde været ældre, end deres godkendelse omfattede. Nævnet fandt på baggrund af en gennemgang af sagen, at Statsforvaltningen ikke havde begået fejl i sagsbehandlingen, men at der på visse punkter havde været et u hensigtsmæssigt forløb.

2.3. Indberettede sager og klager over de formidlende organisationer

Matchningssager

I forbindelse med nævnets behandling af klager over og indberetninger vedrørende de formidlende organisationers behandling af matchningssagerne, vil nævnet som regel skulle forholde sig til den pågældende organisations lægefaglige vurdering af et konkret barn på baggrund af de foreliggende oplysninger.

Ved de fleste internationale adoptioner foretages matchningen af den kompetente instans i afgiverlandet. Derefter vurderer den formidlende organisation, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse.

Hvis den formidlende organisation er i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse, skal sagen sendes til samrådet, som derpå skal tage stilling til matchningsforslaget. Hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet ligger uden for ansøgerens godkendelse, og ansøgeren ønsker at hjemtage barnet, skal sagen ligeledes sendes til samrådet, som i disse tilfælde skal tage stilling til, om ansøgerens godkendelse kan udvides til at omfatte det konkrete barn.

Samrådet inddrages også i matchningssager, hvor en ansøger har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i eksempelvis de formidlende organisationers lister over børn med særlige behov ("barn søger forældre").

I 2013 behandlede og afsluttede nævnet fire sager om de formidlende organisationers behandling af matchningssager.

En sag, som blev indberettet af en formidlende organisation, omhandlede hjemtagelse af seks børn fra Etiopien. Sagen blev indberettet, fordi der ikke kunne gennemføres de obligatoriske hiv test, som fremgår af nævnets henstilling herom. Under sagens behandling fik nævnet oplysning om, at fem af børnene fik foretaget de hiv tests, der stilles krav om, mens det sidste barn ikke havde fået foretaget den sidste af de to foreskrevne hiv tests, inden barnet blev hjemtaget. Nævnet udtalte i sagen, at den formidlende organisation ikke burde have stillet børnene i forslag, før der forelå svar på alle tests. Med hensyn til det sidste barn vurderede nævnet, at den formidlende organisation burde have sendt sagen til samrådet til udvidet godkendelse, da kravet om, at barnet skal have foretaget to hiv-tests ifølge nævnets henstillinger herom, ikke var opfyldt.

De øvrige sager blev behandlet på baggrund af indberetninger fra Statsforvaltningen. En af disse sager omhandlede et søskendepar, der viste sig at være ældre end antaget på matchningstidspunktet. Sagen gav anledning til, at nævnet over for organisationen påpegede, at organisationens pædiater burde have reflekteret over usikkerheden vedrørende søskendeparrets alder i forhold til deres historik sammenholdt med de vækstkurver, der forelå i sagen.

En sag omhandlede, hvorvidt et barn stillet i forslag lå inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Sagen gav anledning til kritik fra nævnet, idet nævnet fandt, at barnet burde have været vurderet uden for almen godkendelse på grund af oplysninger om morens alkoholmisbrug under graviditeten.

Den sidste sag omhandlede, hvorvidt den formidlende organisations vurdering af et barn var ukritisk og unuanceret, og om det var tilstrækkeligt, at ansøgerne fik en dag til at vurdere, om de ønskede at adoptere barnet. I sagen udtalte nævnet, at organisationen burde have fremhævet, at der var helbredsmæssige oplysninger, som kunne gøre, at barnet faldt uden for ansøgernes godkendelse. Nævnet fandt det endvidere utilstrækkeligt, at ansøgerne – som følge af lovgivningen i barnets oprindelsesland – kun havde en enkelt dag til at tage stilling til, om de ønskede at søge om udvidelse til at blive godkendt til det foreslåede barn. Nævnet valgte samtidigt at orientere Ankestyrelsen om den generelle problemstilling, der opstår, når ansøgere på baggrund af lovgivningen i nogle afgiverlande kun har ganske kort tid til at tage stilling til, om man føler at have ressourcer til at adoptere det barn, som i mange tilfælde kræver en udvidelse af deres godkendelse.

Andre sager

Nævnet har i 2013 behandlet tre sager, der var blevet indberettet til nævnet af Statsforvaltningen, da Statsforvaltningen havde en formodning om, at der havde fundet seksuelle krænkelser sted på de børnehjem, hvor børnene havde opholdt sig i deres oprindelsesland. I to af sagerne mente nævnet ikke, at det kunne udtale sig om, hvad der reelt var sket på børnehjemmene, men at det på baggrund af børnenes adfærd, ikke kunne afvises, at der havde fundet overgreb sted på

børnehjemmene. I en sag mente nævnet ikke, at det kunne udtale sig om, hvorvidt der havde fundet overgreb sted på de børnehjem, barnet havde været anbragt på. Nævnet valgte samtidigt at orientere Ankestyrelsen om disse tre indberetninger og om udfaldet af nævnets gennemgang af dem.

Nævnet har endvidere behandlet en sag, der vedrørte en formidlende organisations ønske om, at Statsforvaltningen hastebehandlede en ansøgning om godkendelse som adoptanter til tre børn, som ansøgerne havde fået kendskab til via ordningen "Børn søger forældre", og samtidigt at godkende matchningen. De pågældende ansøgere var på daværende tidspunkt endnu ikke godkendt som adoptanter. Hertil kom, at der i forhold til børnene var visse helbredsmæssige problematikker. Ved behandlingen af sagen udtalte nævnet, at man fortsat var af den opfattelse, at det alene bør være ansøgere, der har gennemført det adoptionsforberedende kursus, der kan respondere på et barn, der er optaget på "Børn søger forældre" listen, men at godkendte adoptanter altid har fortrinsret.

Endelig modtog nævnet en klage fra et ansøgerpar, som var blevet bekendt med, at de havde været i betragtning i forhold til to forskellige børn, uden de var blevet informeret herom af den formidlende organisation. Nævnet fandt under hensyn til det oplyste om, at barnet i det første tilfælde på intet tidspunkt havde været bragt formelt i forslag til ægteparret, og at matchningsforslaget i det andet tilfælde blev trukket tilbage, ikke grundlag for at kritisere den formidlende organisation for, at man ikke orienterede ægteparret om de pågældende børn.

KAPITEL 3: SÆRLIGE TEMAER

3.1. Fokusområder

3.1.1. Tilsyn vedrørende stigende afslagsprocent i samrådene

Adoptionsnævnet har som led i sin tilsynsvirksomhed indkaldt sager fra statsforvaltningerne, hvori samrådene havde givet helt eller delvist afslag på godkendelse som adoptant i fase 3 i perioden 1. juli 2011 til 30. juni 2012.

Der blev i alt modtaget 21 sager. Sager, som havde været påklaget til nævnet, indgik ikke i tilsynet.

Baggrunden for tilsynsgennemgangen var, at nævnet havde noteret sig, at afslagsprocenterne i en årrække havde været stigende. Indtil 2006 oversteg afslagsprocenten ikke 10 procent, hvorimod den i perioden 2006-2011 steg fra 10 procent til 21 procent. I 2012 var afslagsprocenten 25 procent.

Baggrunden for tilsynsgennemgangen skulle også ses i sammenhæng med, at man i bemærkningerne til ændringen af adoptionsloven i 2000 (lovforslag L40, Folketingsåret 1998/99), bl.a. forudsatte, at myndighedernes kontrolfunktion skulle træde mere i baggrunden, og at "ansøgere, som opfylder de generelle godkendelseskrav, der stilles til adoptanter, i højere grad selv skal vurdere, om de virkelig ønsker og har ressourcer til at adoptere et udenlandsk barn".

Ankestyrelsen, som ligeledes har været opmærksom på den stigende afslagsprocent, foreslog nævnet at iværksætte en undersøgelse for at afdække årsagerne til den stigende afslagsprocent.

Nævnets konklusion på baggrund af gennemgangen af sagerne var, at nævnet overordnet set var enig med samrådene i de trufne afgørelser. Nævnet fandt, at grundlaget for at give helt eller delvist afslag på godkendelse som adoptant i alle 21 sager var sagligt, og at samrådenes afgørelser i forhold til vurderingen af ansøgerens ressourcer i fase 3 svarede til nævnets praksis på området.

Nævnets vurdering var, at tilsynsgennemgangen synliggjorde, at der ikke er én entydig forklaring på, hvorfor afslagsprocenten har været stigende igennem de seneste år, men at der derimod formentlig er tale om forskellige faktorer, som spiller ind herpå.

Generelt pegede nævnet på, at ansøgerfeltet gennem årene har ændret sig. Således har andelen af ansøgere, der fik afslag i fase 1, fordi de ikke opfyldte de objektive kriterier for at blive godkendt som adoptant, været stigende gennem de senere år, hvilket er kommet til udtryk i den samlede afslagsprocent. I 2002 fik 6 procent af ansøgerne afslag i fase 1, hvorimod 12 procent af ansøgerne fik afslag i fase 1 i 2012.

Herudover pegede nævnet på, at en godkendelse af en ansøger som adoptant forudsætter, at adoptionen vil blive til det kommende adoptivbarns bedste. Vurderingen foretages med baggrund i oplysningerne i den konkrete sag og på baggrund af den til enhver tid værende faglige viden på adoptionsområdet. Siden ændringerne af adoptionsloven i 2000 har adoptionsmyndighederne løbende oparbejdet en større faglig viden på adoptionsområdet herunder i forhold til de særlige udfordringer, som adoptivfamilier har. Muligvis har dette også været udslagsgivende ved vurderingen af, om en ansøger er i besiddelse af de ressourcer, der skal til for at blive godkendt som adoptant.

Herunder pegede nævnet på, at der også i forhold til formidlingsbilledet er sket en række væsentlige ændringer, og at dette kan have haft en vis afsmittende virkning på vurderingen af de ressourcer, som en ansøger skal være i besiddelse af for at kunne blive godkendt som adoptant.

Endelig er der peget på, at de adoptionsforberedende kurser ikke har ført til den forudsatte effekt i form af, at ansøgere frasorterer sig selv, idet kun ganske få sorterer sig selv fra. At ansøgerne skulle deltage i et adoptionsforberedende kursus var en væsentlig forudsætning for, at myndighedernes kontrolfunktion kunne træde i baggrunden.

Undersøgelsen mandede ud i en redegørelse, som nævnet fremsendte til Ankestyrelsen.

3.1.2. Vejledning af ansøgere, der tilkendegiver, at de ønsker at modtage et barn i pleje med henblik på adoption

Adoptionsnævnet har til opgave at matche danske børn til bortadoption til ansøgere, der er godkendt som adoptanter, og som har tilkendegivet, at de ønsker national adoption. Denne matchningsopgave foretages af Adoptionsnævnet i alle sager om fremmedadoption, hvor der ikke på forhånd er udvalgt en familie til det konkrete barn.

Adoptionsnævnets opgave med at anvise børn, født i Danmark, til godkendte adoptanter, blev ved ændringen af adoptionsloven i 2009 udvidet til også at omfatte børn, der ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption. På baggrund af denne ændring og erfaringerne hermed, besluttede Adoptionsnævnet i 2013 at udarbejde

en henstilling vedrørende Statsforvaltningens vejledning af ansøgere, der tilkendegiver, at de ønsker national adoption.

Nævnet har fundet det relevant at udarbejde henstillingen, da nævnet over en periode har modtaget henvendelser fra kommuner, som ønsker at placere et barn i pleje med henblik på adoption hos godkendte adoptanter. Formålet med henstillingen har derfor været at motivere adoptionsansøgere, der godkendes som adoptanter, til at være mere åbne over for muligheden for at modtage et barn i pleje med henblik på adoption.

I henstillingen har nævnet over for Statsforvaltningen understreget vigtigheden af, at Statsforvaltningen som led i undersøgelsen af ansøgere, der har tilkendegivet et ønske om at adoptere nationalt, særskilt spørger ind til ansøgernes overvejelser omkring det at modtage et barn i pleje med henblik på adoption.

Med henstillingen ønsker Adoptionsnævnet, at nævnet fremadrettet så vidt muligt kan bidrage til, at børn, der skal anbringes i pleje med henblik på adoption, vil kunne undgå unødvendige skift i barnets omsorgsmiljøer. Henstillingen er gengivet i det følgende:

“Adoptionsnævnets henstilling vedrørende Statsforvaltningens vejledning af ansøgere, der tilkendegiver, at de ønsker national adoption

I forbindelse med en ændring af adoptionsloven i 2009 blev Adoptionsnævnets opgave med at anvise børn, født i Danmark, til godkendte adoptanter udvidet til også at omfatte børn, der ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption med bistand fra Adoptionsnævnet.

Anbringelse af et barn i pleje med henblik på adoption kan blandt andet være relevant i de tilfælde, hvor adoptionen ikke umiddelbart kan gennemføres på trods af, at der foreligger et endeligt samtykke fra moren, men hvor der verserer en faderskabssag. Det kan også være relevant i de tilfælde, hvor der er tale om et hittebarn eller i de tilfælde, hvor kommunen påtænker at gennemføre en adoption uden forældrenes samtykke, og hvor børn og unge-udvalget har truffet afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet efter servicelovens § 58, stk. 1.

Der henvises i den forbindelse til vejledning nr. 9312 af 28. juni 2013 om frigivelse af børn til national adoption, særligt afsnit 8.5. og afsnit 11.2., der indeholder en nærmere beskrivelse af, hvornår det kan komme på tale at anmode Adoptionsnævnet om bistand til at anbringe et barn i pleje med henblik på adoption, herunder for at undgå unødvendige skift i barnets omsorgsmiljøer.

Adoptionsnævnet skal på denne baggrund understrege vigtigheden af, at Statsforvaltningen som led i undersøgelsen af en ansøger, der har tilkendegi-

vet ønske om at adoptere ved national adoption, særskilt spørger ind til ansøgerens overvejelser omkring at modtage et barn i pleje med henblik på adoption.

Nævnet er opmærksom på, at det kan være vanskeligt for en ansøger i undersøgelses- og godkendelsesforløbet at skulle tage stilling til, om vedkommende mere generelt er indstillet på at modtage et barn i pleje uanset årsagen til, at barnet ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption.

Adoptionsnævnet har derfor besluttet indtil videre at indføre en ordning, hvorefter adoptanter, der er godkendt til og ønsker national adoption, kan tilkendegive, at de er indstillet på at blive kontaktet af Adoptionsnævnet, når nævnet modtager en sag om et barn, der ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption, således at de pågældende adoptanter får lejlighed til konkret at overveje, om de måtte ønske at modtage det pågældende barn i pleje med henblik på adoption.

Ordningen vil blive udformet på den måde, at Adoptionsnævnet, når et barn ønskes anbragt i pleje med nævnets bistand, retter skriftlig henvendelse til et mindre antal adoptanter, som nævnet finder særligt egnede til at modtage det konkrete barn, og som har tilkendegivet, at de er indstillet på at blive kontaktet. Nævnets skriftlige henvendelse vil indeholde en overordnet og anonymiseret beskrivelse af barnet og af baggrunden for, at barnet ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption. De pågældende adoptanter vil få en frist til at give Adoptionsnævnet meddelelse, såfremt de ønsker at komme i betragtning til at få det pågældende barn i pleje med henblik på adoption. Det skal understreges, at adoptanternes beslutning i en sådan situation vil være uden betydning for de pågældendes fortsatte godkendelse som adoptanter. Såfremt flere adoptanter viser interesse i at modtage barnet, vil Adoptionsnævnet anvise barnet til den adoptant, der skønnes at være bedst egnet til at varetage barnets behov og til at håndtere den vanskelige situation, det er at have et barn i pleje med henblik på adoption. Sagen vil herefter på sædvanlig vis blive sendt til Statsforvaltningen, der omtaler barnet for adoptanten.

Om den særlige vejledning m.v., der skal ydes over for adoptanten i sådanne tilfælde, herunder om muligheden for at modtage rådgivning, henvises til vejledning nr. 9312 af 28. juni 2013 om frigivelse af børn til national adoption, afsnit 8.5. og afsnit 11.2.

Den beskrevne ordning vil kun blive anvendt i de tilfælde, hvor nævnet finder, at det vil være i det pågældende barns interesse at anvende en sådan fremgangsmåde.

Nævnet skal henstille, at Statsforvaltningen som led i undersøgelsen af en ansøger, der har tilkendegivet et ønske om national adoption, orienterer ansøgeren om ovenstående ordning. Nævnet skal endvidere henstille til, at Statsforvaltningen i forbindelse med behandlingen af adoptionssagen sikrer, at det

udtrykkeligt fremgår, om ansøgeren generelt er indstillet på at modtage et barn i pleje med henblik på adoption eller alternativt er indstillet på at blive kontaktet af nævnet i forhold til muligheden for at modtage et konkret barn i pleje, uanset at der endnu ikke er fuldstændig sikkerhed for, at betingelserne for at gennemføre en adoption vil være til stede. Ansøgerens overvejelser omkring det at have et barn i pleje samt eventuelle overvejelser om, at man kun i visse nærmere angivne situationer er indstillet på at modtage et barn i pleje eller på at blive kontaktet af nævnet, skal ligeledes omtales nærmere. Adoptionsnævnet skal anmode om, at ansøgernes tilkendegivelser fremgår af det resumé, som Statsforvaltningen udarbejder til nævnet i forbindelse med fremsendelsen af sagen til nævnet.”

3.1.3. Ekstraordinært tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag fra Etiopien

Igennem de seneste år har Ankestyrelsen og Adoptionsnævnet ført et skærpet tilsyn med adoptionsformidlingen fra Etiopien. Dette har blandt andet medført, at Ankestyrelsen og Adoptionsnævnet har været på tilsynsrejse til Etiopien i 2009 og 2011, at et større antal matchningssager er blevet gennemgået, og at formidlingen fra Etiopien er blevet fulgt tæt.

Som omtalt i Adoptionsnævnets henstilling af 5. september 2012 har de danske adoptionsmyndigheder bl.a. indført et krav om, at de danske organisationer afholder en særlig samtale med de biologiske forældre eller andre, der måtte have givet samtykke til adoptionen. Dette krav er indført for at sikre, at de er informeret om retsvirkningerne af at afgive samtykke til adoptionen med henblik på, at deres børn bortadopteret til lande, i hvilke en adoption indebærer et fuldt familieskifte. Yderligere er der indført et krav om, at de danske formidlende organisationer i tilfælde, hvor der foreligger en dødsattest, bør sikre, at der forud for matchningen af barnet tages kontakt til børnehjemmet med anmodning om, at børnehjemmet iværksætter foranstaltninger med henblik på at verificere, at attesterne er korrekte og valide.

Problemer og usikkerhed i forhold til den ene af de to formidlende organisationers samarbejde med et etiopisk børnehjem førte til, at Ankestyrelsen traf afgørelse om midlertidigt at stoppe organisationens samlede formidling fra Etiopien. Det midlertidige stop blev ophævet i juni 2013. Ankestyrelsen besluttede i tilknytning til de opståede problemer og usikkerheden, at de formidlende organisationers formidling fra Etiopien blev underlagt en række vilkår, samt at der i en periode skulle føres et ekstraordinært tilsyn med verserende sager fra Etiopien. Formålet med dette ekstraordinære tilsyn var at påse overholdelsen af nævnets henstilling af 5. september 2012 i de tilfælde, hvor et barn var afgivet til adoption med samtykke fra de biologiske forældre eller andre, som måtte skulle give samtykke til adoptionen, samt i de tilfælde, hvor der forelå dødsattest på en eller begge af barnets biologiske forældre.

Styrelsen fandt, at tilsynet burde gennemføres forud for den afsluttende domstolsbehandling i Addis Abeba.

Ankestyrelsen rettede derfor henvendelse til Adoptionsnævnet og bad nævnet om i en periode at iværksætte en procedure, der skulle påse overholdelsen af nævnets henstilling af 5. september 2012 i ovenfor nævnte tilfælde.

Nævnet præciserede over for Ankestyrelsen, at nævnets fokus alene ville være rettet mod at klarlægge, om samtalerne med de biologiske forældre med videre levede op til formålet med ordningen, samt om de undersøgelser, der var foretaget i tilfælde, hvor den ene eller begge forældre var afgået ved døden, levede op til formålet med ordningen. Nævnet havde ikke mulighed for at tage stilling til, om gengivelsen af samtalerne var retvisende og dækkende i forhold til det, der måtte være sket. Tilsynet var afgrænset således, at nævnet ikke ville foretage en nærmere vurdering af de helbredsmæssige oplysninger om barnet, herunder om barnet lå inden for/uden for ansørgernes godkendelse, ligesom nævnet ikke foretog en egentlig kontrol af, om alle formalia mv. i øvrigt var overholdt. Såfremt der måtte være anledning hertil, ville disse aspekter efterfølgende indgå i den almindelige tilsynsgennemgang, som nævnet foretager.

Nævnet modtog i alt fire sager i 2013, som alle var indsendt af AC Børnehjælp. Efter indhentelse af yderligere oplysninger i de fire sager havde nævnet bemærkninger til hver sag.

Nævnet påpegede i to af sagerne, at standardteksten i samtaleskemaet med barnets biologiske mor visse steder kunne skabe tvivl om, hvorvidt den biologiske mor havde modtaget tilstrækkelig vejledning om det fulde familieskifte, der sker ved adoption til Danmark. AC Børnehjælps kontaktperson i Etiopien indestod dog for, at de biologiske mødre havde modtaget tilstrækkelig vejledning om retsvirkningerne af deres samtykke, og at adoptionerne indebar, at der var tale om fuldt familieskrifte. Nævnet fandt, at standardteksten i samtaleskemaerne burde præciseres yderligere og anmodede derfor AC Børnehjælp om straks at iværksætte en sådan præcisering.

I to sager havde der været tvivl om, hvorvidt en forælder var afgået ved døden. Nævnet fandt på baggrund af sagernes helt særlige omstændigheder ikke anledning til at kritisere organisationens sagsbehandling i forhold til henstillingen. Nævnet påpegede dog, at AC Børnehjælp på et tidligere tidspunkt burde have søgt at afklare den opståede usikkerhed.

Gennemgangen af sagerne fra AC Børnehjælp gav ikke anledning til kritik i forhold til henstillingen af 5. september 2012.

Nævnet udtalte dog alvorlig kritik af, at AC Børnehjælp ikke havde formået af følge de retningslinjer, der var udstukket for det ekstraordinære tilsyn. I to sager var det afsluttende retsmøde således nært forestående, mens de to andre sager allerede var færdigbehandlet ved domstolen i Addis Abeba.

Samlet bemærkede nævnet, at det i tre af sagerne havde været vanskeligt at få de nødvendige oplysninger og dokumenter fra AC Børnehjælp, ligesom nævnet var nødt til at stille flere uddybende spørgsmål og flere gange måtte rykke for svar på de stillede spørgsmål.

Nævnet orienterede Ankestyrelsen om de forhold omkring AC Børnehjælps sagsbehandling, som nævnet havde påtalt, således at det kunne indgå i en bredere undersøgelse i Ankestyrelsen.

3.1.4. Adoptionsnævnets tilsyn med gennemførte adoptioner fra Nigeria

Adoptionsnævnet har som led i sin tilsynsvirksomhed foretaget en gennemgang af alle sager vedrørende adoptivbørn, der er hjemtaget fra Nigeria, siden formidlingen blev påbegyndt i 2007 og frem til den 21. september 2012. Hensigten med nævnets tilsynsgennemgang var at belyse hvilke dokumenter, der foreligger i sagerne, samt at se på den helbredsmæssige vurdering af børnene.

Nævnet gennemgik 49 sager, der omfattede i alt 53 børn, da fire af sagerne omhandlede søskende. Alle sagerne er indkaldt fra AC Børnehjælp, da organisationen er alene om at formidle børn fra Nigeria til Danmark.

Hovedparten af de hjemtagne børn var hittebørn. Der var således kun en lille del af børnene, der var blevet frigivet med forældrenes samtykke.

Børnene var i gennemsnit 30 måneder på hjemtagelsestidspunktet, og 65 procent af børnene var 36 måneder eller derunder ved hjemtagelsen.

Frigivelsesdokumenter

Gennemgangen viste, at der ikke findes egentlige frigivelsesdokumenter angående børnene i sagerne. Der forelå alene dokumenter relateret til selve adoptionen i form af en fødselsattest med adoptanternes navne og barnets nye "navn" påført samt en udskrift af adoptionskendelsen fra de nigerianske domstole.

Nævnet fik oplyst fra AC Børnehjælp, at frigivelsesdokumenterne vedrørende barnet ikke udleveres til den formidlende organisation eller til adoptanterne, da dokumenter ifølge nigeriansk ret er fortrolige. Efter henvendelse til de svenske adoptionsmyndigheder fik nævntet oplyst, at de heller ikke har adgang til disse dokumenter.

Helbredsoplysninger og oplysninger om sociale forhold

Generelt viste gennemgangen af sagerne, at der kun findes beskedne oplysninger om børnenes helbredsmæssige og sociale forhold. Der var således kun sparsomme oplysninger om børnenes helbredsmæssige historik og mentale status. I flere af sagerne var der usikkerhed om, hvorvidt en planlagt medicinsk behandling var blevet gennemført. Endelig var længden af børnenes ophold på børnehjemmene kun angivet i få sager.

Det er nævnets opfattelse, at ovennævnte oplysninger er af væsentlig betydning for vurderingen af børnenes helbredsmæssige og sociale forhold og ved stillingtagen til, om et matchningsforslag er i barnets interesse.

Generelt fandt nævnet det nødvendigt at henstille til AC Børnehjælp, at der fremover modtages flere fyldige oplysninger fra Nigeria om børnenes helbredsmæssige og sociale forhold.

Med hensyn til, om en planlagt medicinsk behandling var gennemført, anså nævnet det for vigtigt, at det fremgår af helbredsoplysningerne, hvorvidt den planlagte behandling efterfølgende er blevet gennemført, og hvad effekten heraf har været. Nævnet henstillede til AC Børnehjælp, at dette opfyldes.

Adoptionsnævnet valgte at udtage seks sager til en gennemgang på nævnets møde den 15. maj 2013. Alle seks sager gav anledning til bemærkninger i forhold til oplysningsniveauet i forhold til særligt børnenes helbredsmæssige forhold.

Nævnet har efter tilsynsgennemgangen orienteret Ankestyrelsen om de problemstillinger, der var blevet synliggjort i forbindelse med tilsynet, herunder at oplysningerne om børnenes helbredsmæssige sociale forhold generelt er beskedne, ligesom der kun foreligger sparsomme oplysninger om børnenes helbredsmæssige historie og mentale status.

Nævnet har således vurderet, at der er behov for at føre et skærpet tilsyn i forhold til adoptioner fra Nigeria.

KAPITEL 4: NATIONALE BORTADOPTIONER

Adoptionsnævnet varetager opgaven med at anvise børn født i Danmark til godkendte adoptanter med henblik på national anonym adoption.

En ændring af adoptionslovgivningen i 2009 betød blandt andet, at Adoptionsnævnets opgave med at anvise børn, født i Danmark, til godkendte adoptanter blev udvidet til også at omfatte børn, der ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption med bistand fra Adoptionsnævnet. Anbringelse af et barn i pleje med henblik på adoption kan blandt andet være relevant i de tilfælde, hvor adoption ikke umiddelbart kan gennemføres på trods af, at der foreligger et endeligt samtykke fra moren, men hvor der verserer en faderskabssag. Det kan også være relevant i tilfælde, hvor der er tale om et hittebarn eller i de tilfælde, hvor kommunen påtænker at gennemføre en adoption uden forældrenes samtykke, og hvor børn og ungeudvalget har truffet afgørelse om, at barnet skal anbringes uden for hjemmet efter servicelovens § 58, stk. 1.

Derudover betød regelændringerne, at ansøgere, der ønsker en national adoption, nu også er omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, og de skal derfor på et adoptionsforberedende kursus på lige fod med ansøgere, der ønsker international adoption. Tidligere var ansøgere, der ønskede at adoptere et barn født i Danmark, ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem og skulle derfor ikke på et adoptionsforberedende kursus.

4.1. Procedure ved anvisning af børn til national adoption

Når ansøgerne er godkendt og ønsker national adoption, indsender samrådssekretariatet godkendelsessagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Voteringsgruppen bestod i 2013 af Anne Thalbitzer, Jan Erik Henriksen og Pia Eriksen.

Når der er et barn til national bortadoption, eller som ønskes anbragt i pleje med henblik på adoption med bistand fra Adoptionsnævnet, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en lægefaglig vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den lægefaglige vurdering og oplysninger om de biologiske forældre vælger voteringsgruppen fra ventelisten de ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnede til at adoptere det konkrete barn eller at have det pågældende barn i pleje med henblik på adoption. I den forbindelse har blandt andet følgende forhold betydning:

- ◆ Hel- og halvsøskende placeres som udgangspunkt hos samme adoptivfamilie.
- ◆ Barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at sandsynligheden for, at anonymiteten brydes, minimeres.
- ◆ De biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og deres miljø.
- ◆ At adoptivforældrenes baggrund, værdier og interesser stemmer overens med de biologiske forældres.
- ◆ Ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske og psykiske handicap.
- ◆ Hvis et barn har særlige behov – for eksempel på grund af fysiske eller psykiske forhold – vil det have betydning, hvilken familie der skønnes bedst egnet til at imødekomme disse behov

Når voteringsgruppen har udvalgt de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere barnet, giver nævnet besked til den statsforvaltning, hvor ansøgerne bor. Statsforvaltningen orienterer herefter ansøgerne om nævnets beslutning.

I 2013 var nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de nationale bortadoptionssager 25 dage (mellem 9 og 174 dage).

Sagsbehandlingstiden omfatter perioden, fra nævnet modtog sagen, til barnet blev anvist til en familie. I 2012 var sagsbehandlingstiden 39 dage. Fra det tidspunkt, hvor alle oplysninger i sagen er klar, herunder samtykket fra de biologiske forældre, prioriteres det højt, at sagen bliver ekspederet så hurtigt som muligt.

4.2. Antallet af børn og godkendte ansøgere

I 2013 formidlede Adoptionsnævnet i alt 22 børn til national adoption.

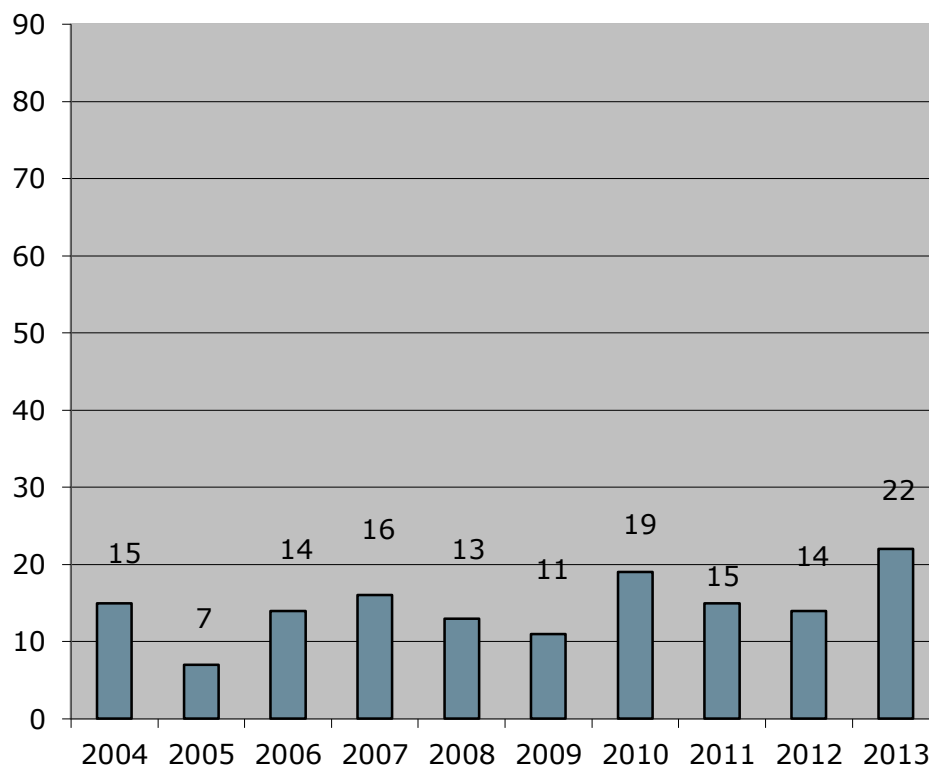
Af nedenstående skema fremgår det, om de adoptanter, der blev matchet med et barn i 2013, tidligere havde adopteret eller havde biologiske børn.

FORDELING BLANDT ADOPTANTERNE

	Antal	Procent
Der tidligere har adopteret nationalt	4	18 %
Der tidligere har adopteret internationalt	3	14 %
Der tidligere har adopteret søskende	0	-
Der har biologiske barn/børn/særbørn	3	14 %
Der ingen børn har	12	54 %
I alt	22	100 %

De seneste 10 års udvikling i antallet af børn til national bortadoption fremgår af diagrammet nedenfor. Der er i denne periode anvist i alt 146 børn til anonym national bortadoption.

BØRN ANVIST TIL NATIONAL (ANONYM) BORTADOPTION

19 af de 22 børn, som blev bortadopteret ved national adoption i 2013, blev vurderet inden for en almen godkendelse. 3 af børnene var til adoption uden for en almen godkendelse, hvilket kræver, at adoptanterne får deres godkendelse udvidet til at omfatte barnet. (se ordforklaring bagerst i beretningen).

BØRNEENS ALDER PÅ MATCHNINGSTIDSPUNKTET

	Antal børn
3-4 måneder	14
5-6 måneder	3
7-12 måneder	4
13 måneder eller mere	1

Alle 22 børn har været anbragt i plejefamilie før bortadoptionen.

Den yngste biologiske mor var 16 år og den ældste var 43 år.

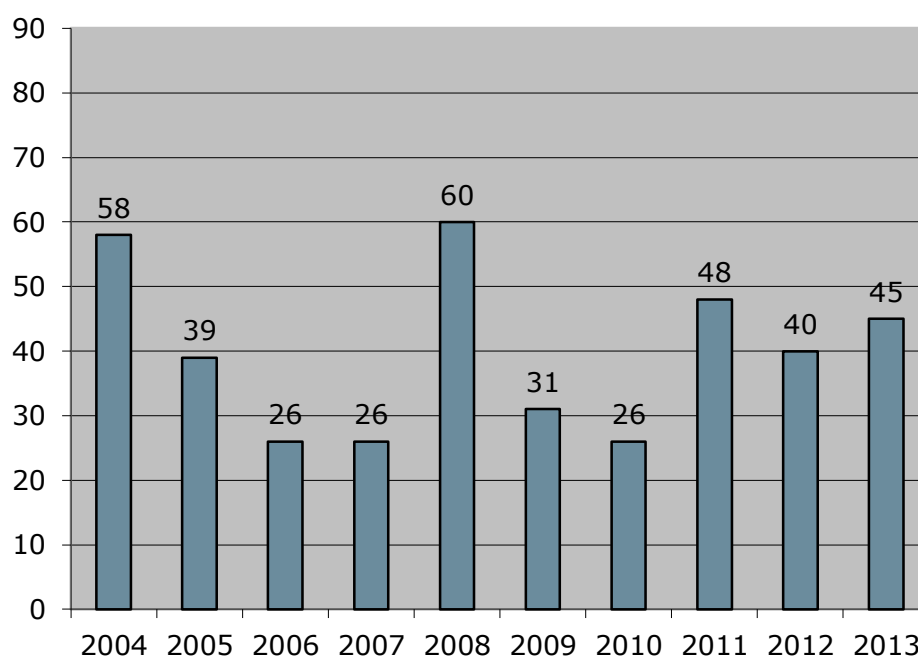
I 30% af sagerne (6 sager) har det været muligt at registrere en far til børnene. Den yngste biologiske far var 17 år, og den ældste var 60 år.

De fleste faderskabssager (90 %) blev afsluttet i Statsforvaltningen, mens de resterende blev afsluttet i retten. Alle de kendte biologiske fædre har gennemført folkeskolen, men i kun 17 % af sagerne har fædre gennemført yderligere skolegang eller taget en egentlig erhvervsuddannelse.

I 83 % af sagerne var de biologiske fædre vurderet sunde og raske, mens der i 17 % af sagerne var problemer med alkohol og indtagelse af stoffer.

90 % af de mødre, der valgte bortadoption, var sunde og raske. De resterende 10 %, der valgte bortadoption, havde fysiske/psykiske problemer eller var stof- og/eller alkoholmisbrugere.

ANTAL ANSØGERE, DER ØNSKER NATIONAL ADOPTION

Ovenstående tabel viser, hvor mange der er godkendt som adoptanter og har ønsket national adoption i de pågældende år.

22 familier er i 2013 blevet matchet med et barn via national adoption.

REGION I DANMARK DER HAR AFGIVET BØRNE

	2013	Procent
Region Hovedstaden	7	32 %
Region Sjælland	4	18 %
Region Syddanmark	5	23 %
Region Midtjylland	4	18 %
Region Nordjylland	2	9 %
I alt	22	100 %

REGION I DANMARK DER HAR MODTAGET BØRNE

	2013	Procent
Region Hovedstaden	4	18 %
Region Sjælland	4	18 %
Region Syddanmark	7	32 %
Region Midtjylland	6	27 %
Region Nordjylland	1	5 %
I alt	22	100 %

ALDER PÅ ADOPTANTERNE

	Observeret minimum	Observeret maksimum	Gennemsnit
Kvinden/adoptant 1	25 år	44 år	36 år
Manden/adoptant 2	28 år	46 år	38 år

HAR ADOPTANTERNE, DER I 2013 ER BLEVET MATCHET MED ET BARN, IFØLGE SAGSakterne UDTALT EN HOLDNING TIL ÅBENHED I ADOPTIONEN

	2013	Procent
Adoptanterne vil tale åbent om adoptionen med barnet	15	68 %
Adoptanterne er indstillet på yderl. åbenhed end blot opfølgingsrapporter (fx foto, mødes med biologiske forældre osv.)	0	-
Adoptanterne har afvist dette	0	-
Der er ingen oplysninger herom / adoptanterne ses ikke adspurgt herom	7	32 %

TID PÅ VENDELISTEN I MÅNEDER

	Observeret minimum	Observeret maksimum	Gennemsnit
Ventetid i måneder	0,0	60	15

Af ovenstående tabel fremgår det, at der er adoptanter, der ikke har været på venteliste, da de blev matchet med et barn. Dette er baggrunden for, at det af tabellen fremgår, at der er 0,0 i observeret ventetid.

Når der er adoptanter, der ikke har været på den nationale venteliste, og alligevel kan få matchet et barn, skyldes dette, at de er matchet med et plejebarn, de allerede har i familien, eller at det barn, der skal bortadopteret, er en søskende til et allerede adopteret barn. Af de 22 familier, der i 2013 har fået matchet et barn, har de, der har ventet længst, ventet i 60 måneder.

De adoptanter, der har fået matchet et barn i 2013, har i gennemsnit ventet i 15 måneder.

Af nedenstående tabel fremgår det, at i alt 15 ansøgere, der har stået på den danske liste i 2013, har fået deres sag henlagt. Begrundelserne herfor fremgår neden for. Det kan endvidere oplyses, at der pr. 31. december 2013 stod 82 ansøgere på den nationale liste.

BEGRUNDELSER FOR HENLÆGGELSE AF SAGER PÅ DEN DANSKE LISTE I 2013

	2013
Graviditet	5
Godkendelse er udløbet	3
Skilsmisse	1
Ønske om henlæggelse uden yderligere begrundelse fra ansøgerne. (Dette kan indbefatte sager om skilsmisse, graviditet, overflytning til international venteliste, m.v.)	6
I alt	15

ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET

Adoptionssamrådene

Adoptionssamrådene er nedsat af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold for indtil fire år ad gangen og er siden 1. juli 2007 placeret i Statsforvaltningen. Før den 1. juli 2013 var der placeret et samråd i hver af de fem statsforvaltninger.

Samrådet træffer i fremmedadoptionssager blandt andet afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Samrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at en specialundersøgelse kan iværksættes, ligesom samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

Statsforvaltningen

Adoptionsopgaverne er samlet i Statsforvaltningen, der behandler alle ansøgninger om adoption.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager Statsforvaltningen sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Statsforvaltningen tilvejebringer i den forbindelse blandt andet de oplysninger, der er nødvendige for, at samrådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom Statsforvaltningen forbereder sagerne behandling i samrådet i øvrigt.

Hvis Statsforvaltningen i fase 1 vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle betingelser for godkendelse, træffer Statsforvaltningen afgørelse om, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte uden forelæggelse af sagen for samrådet. Hvis Statsforvaltningen vurderer, at der foreligger tvivl om, hvorvidt ansøgeren opfylder betingelserne, forelægges sagen for samrådet, der træffer afgørelse i sagen.

Den endelige afgørelse om godkendelse i fase 3 træffes altid af samrådet.

Se også Statsforvaltningens hjemmeside på statsforvaltning.dk

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen

Ifølge adoptionsloven fastsætter ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling med videre. I praksis er disse opgaver i 2013 varetaget af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der herudover er centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, tilrettelægger og udbyder de adoptionsforberedende kurser, der udgør fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet.

Familiesretsafdelingen fører desuden tilsyn med de formidlende organisationers faglige, økonomiske og organisatoriske forhold. I sager, hvor samtykke til adoption er givet i udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse umiddelbart ikke anerkendes i Danmark, skal Familiesretsafdelingen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med et samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen
Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K
ast@ast.dk

De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at etablere forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption samt bistand til at gennemføre adoptionen.

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold har autoriseret AC Børnehjælp og DanAdopt til at yde adoptionshjælp.

AC Børnehjælp
Elkjærvej 31
Postboks 152
8230 Åbyhøj
a-c.dk

DanAdopt
Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød
danadopt.dk

Landsforeningen Adoption & Samfund

Adoption & Samfund er en interesseorganisation, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption & Samfund
Sekretær Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
adoption.dk
foreningen@adoptionogsamfund.dk

ORDFORKLARING

Almen godkendelse

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse, er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Udvidet godkendelse

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansøgernes godkendelse, og ansøgerne ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet, som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

Haagerkonventionen

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: hcch.net/e/conventions/text33e.html

Det Permanente Bureau i Haag

Det permanente bureau varetager forberedelse og tilrettelæggelse af Haagerkonferencens samlinger, møderne i Rådet og i de særlige udvalg, samt det øvrige sekretariatsarbejde for Haagerkonferencens samlinger. Haagerkonferencen om International Privatret er en international organisation, der igennem en lang årrække har arbejdet med harmonisering af international privatret, hovedsagelig gennem udarbejdelse og forhandling af internationale konventioner. Haagerkonferencens arbejde har resulteret i et betydeligt antal vigtige konventioner på forskellige områder inden for international privatret. Organisationen har hidtil vedtaget 35 konventioner, herunder Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner og tæller i dag 65 medlemmer, heriblandt alle Den Europæiske Unions medlemsstater.

Det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb

Alle ansøgere, uanset hvorfra de ønsker at adoptere, skal gennemgå det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb, og dermed deltage i det adoptionsforberedende kursus.

- **Fase 1**

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv,

helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

- **Fase 2**

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der ikke tidligere har adopteret. Kurset består af to weekendkurser og afvikles tre steder i landet.

- **Fase 3**

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforberedende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere.

Fremmedadoption

Fremmedadoption er adoption af et barn, hvor ansøgerne ikke har en sådan tilknytning (i form af for eksempel familierelationer) til barnet eller dets forældre, at der er tale om en familieadoption. Ved fremmedadoption kender ansøgeren i langt de fleste tilfælde ikke i forvejen det barn, som han eller hun ønsker at adoptere. Barnet vil normalt blive anvist igennem en af de formidlende organisationer (ved international fremmedadoption) eller af Adoptionsnævnet (ved national fremmedadoption). Barnets biologiske forældre vil normalt ikke kunne få kendskab til, hvem adoptivforældrene er (anonym adoption).

Matchning

En matchning finder sted, når en af de formidlende organisationer bringer et konkret barn i forslag til en ansøger eller et ansøgerpar. Hvis den formidlende organisation selv har matchet barnet med ansøgeren, skal sagen altid sendes til samrådet til orientering. Hvis det er organisationens udenlandske samarbejdspart, der har matchet, sker et af følgende hændelsesforløb:

- ◆ Ligger matchningsforslaget ifølge den formidlende organisation inden for ansøgerens godkendelsesramme, sendes matchningsforslaget direkte til ansøgeren, der skal tilkendegive, om barnet ønskes adopteret.
- ◆ Hvis den formidlende organisation er i tvivl, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse, forelægger organisationen sagen for adoptionssamrådet, der tager stilling til, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesramme.
- ◆ Ligger matchningsforslaget ifølge den formidlende organisation uden for ansøgerens godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med, at forslaget vurderes at ligge uden for godkendelsen, og at ansøgeren har mulighed for at søge om at få udvidet den generelle godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Erklærer ansøgeren, at vedkommende ønsker at ansøge om dette, forelægges dette spørgsmål samrådet.

Herudover matcher Adoptionsnævnets voteringsgruppe børn født i Danmark (national fremmedadoption) til godkendte ansøgere, der ønsker at gennemføre en national adoption.

Stærk adoption

Stærk adoption tillader den totale integration af barnet i den udvidede adoptivfamilie på lige fod med et biologisk barn. Denne adoptionstype er årsag til, at de juridiske slægtsbånd til den oprindelige familie brydes, inklusiv de biologiske forældres eller en værges ansvarsområder og forpligtigelser, som udelukkende udøves af adoptanterne.*

Svag adoption

Svag adoption skaber juridiske slægtsbånd mellem adoptanterne og det adopterede barn, hvor samtidig båndene til den oprindelige familie består; der er derfor ikke et komplet brud af de juridiske slægtsbånd.*

*International Reference Centre for the Rights of Children Deprived of their Family (ISS/IRC)